

# Akasztó.

Nagyközség. — Hozzátartozik: Ács, Ökördi, Alsó- és Felsődöbrögecz puszta.

1291-ben *Okoztou* néven említik az oklevelek. 1355-ben királyi birtok volt. 1429—35-ben vámszedőhelyként szerepel. 1690-ben a törököktől elpusztított helységek közé van felvéve. A szatmári békekötés után, 1719 táján települt újra. Új lakosai tótok voltak, akik azonban már a XVIII. század végén teljesen elmagyarosodtak. A plébánia 1735-ben alakult, de már előbb is volt itt helyi káplánság. Az anyakönyvek 1719-ben kezdődnek. 1737-ben a *Bosnyák* család volt a helység birtokosa. 1770-ben *Batthány József* volt a helység földesura. R. kath. temploma 1744-ben épült, de idővel annyira megrongálódott, hogy 1829-ben újonnan építették. A legelőelkülönzés és az urbérszabályozás 1858-ban ment végbe.

A község a gróf Batthány családtól 1899-ben vette meg Alsó- és Felsődöbrögecz nevű, mintegy 1700 kat. holdnyi pusztát. Ács puszta a középkorban (1422) „Álcs” néven fordul elő. A községhez tartozó Pusztaszentimre 1919. évben Soltszentimre néven önálló községgé alakult.

A világháboruban hadbavonultak száma 800, hősi halottaké 136. A községben 21 hadi-özvegy és 38 hadiárva él. Az ellenforradalom idején vértanu halált szenvedtek: Melkvi Antal, Dobos László és Szabó József.

A földreform folytán az igénylők cca 1400 hold földet kaptak, ebből azonban 579 hold legelő.

Országos vásárt márc. hó 11.-ét, máj. hó 30.-át és szept. hó 9.-ét megelőző hétfői napon tartanak.

## Általános adatok.

**Lakosság:** 4500 szinmagyar. R. kath.: 4378, ref.: 3, ágh. ev.: 93, g. kath.: 2, izr.: 24. **Házak száma:** 886.

**Területe:** 13.413 kh., melyből a községe: 552. Szántó: 3426, rét: 1644, legelő: 5478, erdő: 12, szőlő: 360, kert: 24, nádas: 1799, terméketlen: 670 kh. **Termények:** évi átlag rozsból 30—60 W. **Talajviszonyok:** nagyobb-részt kötött, részben futóhomok, ezenkívül szikes, vadvízes.

**Vas. áll.:** Csengőd 6 km., Kiskőrös 10 km. **Szállás:** vendéglőben. **Autóbuszjárat:** 1. Kiskőrösről Akasztóra érkezik 8 ó. és 10 ó 30 p. és azonnal vissza. 2. Akasztóról Csengődre és vissza.

**Posta, Cső.:** helyben. **Táv.:** Csengőd. **Törvsz.:** Kalocsa. **Püüg., Mezőg. kamr.:** Kecskemét. **Főszb., Adóh., Járb., Tkv., Pü. szak.:** Kiskőrös. **Iparfű. és Keresk. kamr.:** Bpest. **Vál. ker.:** Dunavecse. **OTI, Pü. bizt.:** Kiskunhalas.

## Hatóságok, intézmények.

**Közs. Elöljáróság.** Tel.: Kiskőrös 70.

**Vezető jegyző:** Miklós Kálmán főjzö.

Jegyzői tanfolyamot Zomborban 1900-ban végezte. Ráckozáron, Hetesen, Csantavéren, Mádon, Cibakházán, Koháry-Szentlőrincen teljesített közig. szolgálatot, 1909 óta helyben főjegyző. Levente Egylet, Hangya Szöv., OKH.

elnöke. Ácsi bérgazdaság bérld szövetezet vezetője. R. kath. egyháztanács világi elnöke. Főjegyzősége alatt épült a község háza, r. kath. iskola és artézi kut. Nős, 6 gyermeke van.

**A. ü. jegyző:** Veszperényi Géza.

Középiskoláit Munkácson, közig. tanfolyamot Szombathelyen végezte, ahol méhészeti és tűzoltói tanfolyamot is végzett. 1913—1915. évben Töketerében a Felsőbodrogi Vizszab. Társ.-nál mint titkár működött. 1908-ban államszámviteli vizsgát tett. Közig. szolgálatban Ubrezsen, Nagylucskán, Uriiban, Döm-sődön, Szalkszentmártonban, Magyaróvárott, Mosonszentjánoson, Bojton és Kiskőrösön állott, 1925-től helyben jegyző. Az orsz. jegyző egyes., az akasztói r. kath. egyház-község és a képviselőtestület választott tagja. Sógora Vulk Miklós hősi halált halt. Nős, 5 gyermeke van.

**Közs. bíró:** Suhajda Géza gazdálkodó.

Rendkívüli szorgalmával vagyontalan béres gyerekből 88 kh.-as gazdává küzdötte fel magát. Két ízben bíró volt, a község vezető embere. Katonaéveit 1879-től szolgálta 3 éven át. János fia résztvett a világháboruban. 4 évig orosz fogoly volt. Nős, 4 gyermeke van.

**Törvénybíró:** Podmaniczky Antal.

**Pénztáros:** Klajkó István.

**Közgyám:** Melkvi János kereskedő.

Volt közs. képv. test. tag. Kath. egyház-község tanács tagja, 11 év óta kereskedő. Katonai szolgálatra 1911-ben vonult be, a háborut végigküzdötte, 30 nagy ütközetben vett részt. A nemzeti hadseregben is szolgált, 1921-ben mint őrmester szerelt le. Kiténtései: nagy ez., kis ez., bronz v. é., porosz kis ez., Károly cs. ker., szolg. érem. Nős, 4 gyermeke van.

Postamester: *Lágler Emilia.*

Csendőrs. Parnok: *Halász György*  
tiszth.

1910-ben lépett a csendőrség kötelékébe, 1914-ben mint szakvezető hadiszolgálatra jelentkezett. A szerb harctéren küzdve, résztvett a pancsovai átkelésben, mely tettéért a hadtest főparságtól dicsérő oklevelet kapott. A szerbiai előnyomulásban is résztvett, 1916-ban újból a csendőrséghez osztották be, Tárcon, Mezőhegyesen és Csanádpalotán működött, míg végre helyben lett őrsparnok. Kitüntetései: szolg. érem, bronz v. é., Károly cs. ker., 1912—13. mozgósítási érem.

*Boldog János* csendőr törzsr. m.

1910-ben a 68-ik honvédezredhez vonult be, 1913-ban lépett a csendőrség kötelékébe. Szabadkán, Zomborban teljesített szolgálatot. törzsr. mesteri rangban került Akasztóra, hol a tizedik évét tölti. 1918-ban szabadkai pályaudvaron és lángban álló falvakban a forradalmárokkal tűz harcokat vívott.

### Egyházak, iskolák.

#### R. kath. plébánia.

1719-től működik mint önálló plébánia. Templom 1735-ben épült. 1829-ben restaurálták. A tatárjárás idejében már volt plébánosa. A plébánia területén Rózsafüzér, Jézus Szíve, és Oltáregyesület működik.

Plébános: *Schmellhegger Emil.*

Középiskoláit Bpsten, szemináriumot Kaloocsán végezte 1901-ben. Kecelen, Csantavéren, Bánkeresztesen, Kunbaján, Adán, Futakon, Horgoson, Jánoshalmán, Topolyán, Bátmonostoron működött, 1927-től helyben plébános. Társadalmi téren vezető szerepet visz. Világháboru alatt egyideig mint tábori lelkész szolgált.

R. kath. el. isk. Iskolafenntartó: a község. Egyházi elnök és igazgató:  
*Schmellhegger Emil.*

Igazg. tanító: *Bakay Gyula.*

Középiskoláit Magyarakanizsán, a képzőt Kiskunfélegyházán 1917-ben végezte. Magyarakanizsán, Domszólón és Tatárszentgyörgyön teljesített szolgálatot. 1923-tól helyben tanító, 1928-tól igazgató. Iskolánkívüli Népműv. gondnoka. Széchenyi Ifj. Egl. ügyvezetője. 1917-ben vonult be, 10 hónapi harctéri szolgálata van. 1918-ban szerelt le, mint hdj. őrm. Kitüntetése: bronz v. é. Albert bátyja harctéri betegségében halt el. Nős.

Tanítók: *Hantos Sándor.*

Képzőt Győrött végezte 1901-ben. Csornán, bukaresti magyar iskolában, Bpsten, Gyomán és Miskén teljesített szolgálatot, 1911 óta helyben működik. Népműv. előadó, volt levante oktató, r. kath. egyháztanácsi tag. Kántori oklevele is van. A háborút végigküzdötte, 26 hónapi harctéri szolgálata után, mint zászlós

szerelt le. Kitüntetése: bronz v. é., Károly cs. ker. Nős, 2 gyermeke van.

*Kanizsai Sándor, Révfy Zoltán, Oravecz Andor, Subaly Aranka. Bakay Terézia és Mária, Kapots Erzsébet és Ilona.* Helyettes tanító: *Kovács Ferenc.*

Közs. orvos: *dr. Koren Márton.*

Középiskoláit Halason, az egyetemet Budapestén végezte 1929-ben. Gyakorlatait a klinikán szerezte, mint helyettes községi orvos 1929-ben került Akasztóra, 1930-ban lett véglegesítve.

### Egyesületek és szövetkezetek.

Kisgazda, Földműves és Kisiparos Kör.

Elnök: *Rácz Béni.*

Önk. Tüzlő Egyes. Parnok: *Révfy Zoltán.*

Széchenyi Ifjúsági Egyes. Elnök: *Bakay Gyula.*

Hitelszövetkezet.

1890-ben alakult cca. 200 taggal. 1898-ban lépett az OKH-ba. Jelenlegi taglétszám 250, üzletrékszám 293. Saját háza van.

Elnök: *Miklós Kálmán.* Ügyvezető: *Borsódy Márton.* Pénztárnok: *Csatay Béni.* Felügy. biz. elnök: *Csatay Lajos.*

Hangya Szöv.

1920-ban alakult 224 taggal. Üzletrész tőke 2334 P. Korlátolt ita'mérése is van.

Elnök: *Miklós Kálmán*

Ügyvezető: *Borsódy Márton.*

Iskoláit Baján végezte. hol rendőrségi gyakornok is volt. Községi szolgálatban Sükösdön, Érsekcsanádán, Bócsán, Bajaszentistvánon, 1928-tól helyben működik. A szöv. ügyvezetője 1928-tól. Hadiszolgálatot 1916—1918-ig teljesített. Sógora a háboruban szerzett betegségében halt meg. Nős, 3 gyermekük van.

Boltkezelő: *Lévay Gusztáv.*

Iskolába Csanádapácán járt, mint segéd Bpsten működött, majd Kiskunmajsán a Hangyánál, 1929-től az akasztói Hangya vezetője. Édesatyja a háboru alatt az olasz harctéren küzdött.

### Betűsoros címtár.

Asztalosok: *Judák János, Merki Mihály, Novák József, Ulrik István.*

Bognárok: *Krizsán István, Óvári János, Iványi István, Suhajda János.*

Borbélyok: *B. Nagy Ferenc.*

Mesterségét Soltvadkerten tanulta, mint segéd Bpsten és Kalocsán működött, 1920-tól

helyben önálló, Egyházközségi tag. 1916-ban bevonulva, az orosz fronton mint géppuskás szolgált. Az összeomlás után a nemzeti hadseregnél teljesített szolgálatot. Kitiüntetései: bronz v. é., Károly cs. ker. Bátyja az olasz harctéren eltűnt.

*Csillag Károly, Karácsonyi József, Karácsonyi Lőrinc.*

**Cipészek:** *Barna Antal, Bus János, Láng Mihály, ifj. Szamek István, Klajkó János, Joó István.*

**Cséplőgéptulajd.** *Ácsi bérgazdaság 6 HP., Szombathelyi motor és gépgyár. Kanizsai Sándor és Török Ambrus 6 HP. MÁV. Zana János és Árpád 6 HP angol. Traktortulajd.: Ácsi bérgazdaság 1 drb. 20 HP. Ökördi bérgazdaság 2 drb. Akasztó Döbrögecz pusztája 1 drb.*

**Csizmadiák:** *Baltás Béni, Barna Mihály, Bezedics József, Király János, Lajkó József, Stadler Fülöp, Szabó Antal, Szabó János.*

**Földbirtokosok:** *Kalocsai székeskáptalan 4185 kh., Akasztó és zsellértársaság 802, Akasztó község 552, Schnautigel Péter 514. Akasztói Telkes Társaság 496, Szmotka István 85, Fecske István 84, Libor János 83, Ujvári Mihályné 71, Suhajda Géza 73, Bus Ignác 70, B. Szabó József 69, Oroszi János 67, Sémellhegger Emil 69, Kriskó Pál 59, Bus István 54, Gubán Mihály 54, Németh József 53, Podmaniczky Antal 52, Podmaniczky Béniné 59 kh.*

**A 20—50 k.-holdas birtokosok a következők:** *Baltás Istvánné, Bartek Menyhért, Belák József, Belák Mihály, Bezedics János és Bezedics István, Budai Imre, Dóczi József és Lajos, Flórián Pál, Gubán Imre, János és Mihály, Iványi Ferenc, Judák János, József és Mihály, Jónás Béni, Juhász István, János, Lajos és Mihály. Kanizsai Sándor, Klajkó György, Kósa Mihály, Krizsán Antal, Laki József, Lajkó Ádám, Loványi József, Nagy András, Nagy István, Orbán János, Révfy Zoltán, Szabó József, Szokolai Mihály, Tóth György, Turu István, József és Mihály, Ujváry Ferenc és Mihály, Ur-*

*bán Antal, Varga Károly, Zeleszkó József és János.*

**Földhaszonbérlok:** *Ácsi bérgazdaság, Bérel a kalocsai székeskáptalantól 2200 kh. Megbízott Miklós Kálmán. Zana Árpád. Bérel a kalocsai székeskáptalantól 2200 kh. Ökördi pta.*

**Szőlőbirtokosok:** *Fecske István 12, Langer József örök. 8, Németh József 6, Fecske József 5 kh.*

**Fűszer és vegyeskeresk.:** *Borsik Andrásné, Csillag Károly, Gaál Tamás, Hangya Szöv., Hegedüs Jánosné, Kelemen Lajos, Markó Antalné, Markó Jánosné, Melkvi János, Megyesi István, Németh Sándorné, Pusztai József, Rózsa Dezsőné, Szigeti József, Tóth Mihályné, Turu Ignácné, Zeleszkó Jánosné.*

**Férfiszabók:** *Böszörményi Pál, Karácsonyi Lőrinc.*

**Gabona és terménykeresk.:** *Szigeti József.*

**Géplakatosok:** *Pácsi János, Minda Mihály, Fráter László.*

**Hentesek és mészárosok:** *Orbán János, Ötvös Ferenc, Urbán Mihály.*

**Korcsmárosok:** *Óvári János.*

Korcsmáros és bognármester. A mesterséget atyjától tanulta. Katonai szolgálata 1911-ben vonult be, mozgósításkor szerb harctérre került, hol megsebesült. 1916-ban a lángszóró csapatnál, az isonzói harcoknál bal lábát elvesztette. Mint 50%-os rokkant szakaszvezető szerelt le 1918-ban. Mihály öccse olasz fogságban volt. Nős, 2 gyermeke van.

*Csatai Lajos, Hecht Abrahámné, Orbán János, Kelemen Lajos, Karácsonyi József.*

**Kovácsok:** *Judák Pál.*

Mesterségét Kiskörösön tanulta, mint segéd Kiskörösön, Fülöpszálláson, Kecskeméten dolgozott, 1919. óta önálló helyben. Kisiparos és Földműveskör tagja. Hadiszolgálata 1915-ben vonult be, huszároknál, majd a tréneknél szolgált, mint katonai kovács. Az összes harctereken megfordult. Nős, 3 gyermeke van.

*Bálint Mihály, B. Nagy Antal, Sziucs Ferenc.*

**Közművesek:** *Belák István, Melkvi Károly, Nagy Imre, ifj. Nagy Imre, Nagy József, Ország Pál, Ujváry Ferenc.*

**Malom:** *Dobos Antal, Ujváry Jánosné.*

**Pék : Lapu Péter.**

Iparát Kiskunmajsán tanulta, 1915-ben bevonulva, a doberdói harcokban egyik szemét vesztette, utána önként harctérre ment, újabb sebesülése után ismét 5 hónapot töltött az orosz harctéren, innen fegyver nélküli szolgálatra minősítve hazakerült, 1918-ban szerelt le, mint vadász őrzetű. Nős.

**Szijgyártó : Rajkold György.**

Temetkezési váll. : **Merki Mihály, Novák Ferenc, Ulrik István.**

Tollkeresk. : **Tamási Imréné.**

Úvegkeresk. : **Turu Istvánné.**

Vitéz : **Budai Péter Pál.**

## Bócsa.

Nagyközség. — Hozzá tartozik : Kis- és Nagybócsa, Zöldhalompusztá, Fiseri falu-telep, Bagi-dűlő és Kiskutsarok.

Azelőtt Tázlár néven szerepelt s hat pusztája volt. 1906-ban Tázlár, Harka és Kötöny puszták az anyaközségtől elszakadtak s előbb Tázlár, majd Prónayfalva név alatt önálló nagyközséggé alakultak. Legelső, legrégebb földesura a kiterjedt *Wattay* család volt, de később báró *Redl* Lajos volt itt a birtokos. A XIX. század második felében még *Beniczky* Bélának és *Attilának* voltak itt nagyobb birtokaik s állandóan itt is laktak. A XIX. század első felében az akkori Kisbócsa, Nagybócsa, Zöldhalom puszták földesurai a következők voltak : *Tóth* Imre, János, László és *Zsigmond* 1820—1852 ; báró *Fiáth* Gyula 1820—1880 ; *Hajós* József 1820—1852-ig ; *Bereczky* Károly 1820—1880-ig ; *Gellényi* Károly 1820—72 ; *Sárközy* Ferencz 1820—55 ; gróf *Degenfeld* József 1800—1886 ; *Sigray* Gedeon 1839—56 ; *Sigray* Mihály 1836—49-ig. A határban sűrűn kerülnek felszínre római leletek, török pénzek és fegyvertöredékek.

### Általános adatok.

**Lakosság :** 3500, melyből magyar : 3450, tót : 50. R. kath. : 2300, ref. : 80, ág. ev. : 1120. **Házak száma :** 760.

**Területe :** 23.328 kh, melyből a községe 10. Szántó : 7954, rét : 1625, legelő : 4998, erdő : 6058, szőlő : 790, kert : 27, nádas : 122, terméketlen : 754 kh. **Talajviszonyok :** Háromnegyedrészben laza futóhomok, negyed részben jó barna homok. **Termények :** rozs 4—6 q.

**Vas. áll. :** *Soltvadkert—Tázlár* 12 km. **Szállás :** nincs.

**Posta : helyben.** Táv., Tel. : *Soltvadkert.* Törvsz. : *Kalocsa.* Püig., Mezőg. kamr. : *Kecskemét.* Főszb., Adóh., Járásb., Tkv., Pü. szak. : *Kiskőrös.* Iparfü. és Keresk. kamr. : *Bpest.* Vál ker. : *Kunszentmiklós.* Cső. : *Prónayfalva.* Pü. bizt. : *Kiskunhalas.*

### Hatóságok, intézmények.

#### Községi elöljáróság.

**Vezető jegyző :** *Smál Dézső* főjegyző.

Középiskoláit Kolozsváron és Gyulafehérváron, a közíg. tanfolyamot Marosvásárhelyen végezte 1918-ban. Előbb Tiszaszőlősen, 1923-

tól helyben működik. Megszervezte a bócsai lovas levante csoportot, annak vezetője és oktatója. Működése alatt épült három iskola és a jegyzői lakás. 1914-ben vonult be a 9-es honvéd huszárokhoz. Nagy harcokban vett részt az orosz és olasz harctéren. A 9-ik isonzói csatában gránáttól súlyosan sebesült, mint 70%-os rokkant hadnagy szerelt le. 1918-ban a székely hadosztály kötelékébe lépett, hol több harcban vett részt. 1919-ben visszatért szülőfalujába, azonban a románok üldözték és fogságba is vetették, honnan 1920-ban sikerült megszöknie.

**Aü. jegyző :** *Csabay Béla.* H. Közs. bíró : *Font János.* Törv. bíró : *Font János.* Pénztáros : *Gillich András.* Közgyám : *Péczka Mihály.*

**Postamester :** *Kostra Pálné.*

**Róm. kath. egyház. Plébános :** *Dudás István.*

Középiskoláit Bpeslen, a theológiát Kalocsán végezte, Pappá szentelték 1920-ban Bpeszen az egyetemi templomban. Előbb Bpeszen, 1921-től helyben működik. Nevéhez fűződik a plébánia felépítése s az iskolák megszervezése. Közs. képv. test. tag. A Gazdakör létesítésében tevékeny részt vett.

**R, kath. el. isk. Kántortanító :** *Tóth Béla.*

Középiskoláit és a képzőt Győrben végezte 1920-ban. Ez év óta helyben működik. Volt levante oktató, a képviselő testület tagja és a